

SPEF

MURNING- & PUTS-
ENTREPRENÖRERNA

MURARE
- ETT YRKE MED ANOR
OCH HÖG KOMPETENS

För första gången på 40 år fick ett antal murare ta emot sina mästar- och gesällbrev under Nordbygg 2012. I mitten: byggmästare Reinhold Gustafsson.

I framtiden kommer merparten av arbetena inom bygg- och fastighetsbranschen att gälla befintliga byggnader och miljöer. Bevarande och omvandling av byggnader, många av dem kulturhistoriskt intressanta och värdefulla, kommer att stå i centrum. Att bevara dessa kulturvärden är väsentligt för människors identitet, upplevelser och välbefinnande. De människor som ska utföra dessa arbeten måste ha hög kompetens, teoretiskt, men framför allt praktiskt. En gedigen erfarenhet från denna typ av arbeten är till syvende och sist det som borgar för att dessa byggnader ska fortleva i ytterligare många hundra år.

Murare

- Ett yrke med anor och hög kompetens

SPEF, Sveriges Murnings- och Putsentreprenörsförening, har därför tagit initiativet till att murare, för första gången på 40 år, åter ges möjlighet att tilldelas gesäll- och mästarbrev.

– I Sverige har vi idag ett hundratal yrken, där man kan få gesäll- och mästarbrev, men inom muryrket har det saknats de senaste 40 åren. Däremot finns det i många andra europeiska länder. Byggbranschens utbildning är nästan helt inriktad på nyproduktion och vi riskerar att tappa den unika kompetens som krävs för ombyggnader och renoveringar av äldre byggnader, säger Lars Sandström, vd på SPEF inom Sveriges Byggindustrier.

Det var våren 2012 som de första gesäll- och mästarbrevdelades ut i samband med byggmässan Nordbygg till sammanlagt tre gesäller och fem mästare.

En av gesällerna är Pontus Olofsson, 23 år, från Jämtfasad i Matfors. Han säger:

– Murare är ett allsidigt och roligt yrke. Intresset för historia ökar när man får renovera listverk och stuckatur i gamla kyrkor och andra byggnader. Hellre renovera än att bygga nytt! Arbetsmarknaden ser positiv ut för oss murare, eftersom många går i pension de kommande åren!

Tomas Löow, 40 år, arbetar som murare på Puts- och Plattsättnings AB i Stockholm. Han tog emot sitt mästarbrev under Nordbygg:

– Det här är ett väldigt kreativt yrke och ett fritt jobb. Jag har arbetat i såväl nyproduktion som med ombyggnad och renovering. Helt klart är det senare att föredra. Här är man lite grand sig egen herre och vet vad som ska göras. Att muryrket blir ett allt mindre skrå kan bero på att arbetet är såsångsbetonat, speciellt när man arbetar med kulturbyggnader där vi använder material som kan vara känsliga för väder och vind.

Detta, samt den minskande tillgången på kompetenta murare, är bekymmer som en stor beställare av renoverings- och ombygg-

nadsarbeten, Statens Fastighetsverk, är medvetna om. Under 2010 startades på verkets initiativ ett branschöverskridande samarbete för att säkra tillgången på kompetent arbetskraft i samband med restaurering och renovering av kulturhistoriska byggnader, KKBM (Kompetensförsörjning för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer). Målet är att säkra ett antal utbildningsinsatser för att höja den kulturhistoriska kompetensen hos samtliga aktörer; inte minst inom de olika hantverksyrkena. I KKBM ingår byggherrar, förvaltare, konsulter, entreprenörer, hantverkare, utbildare, forskningsinstitutioner, myndigheter och organisationer. Avsikten är också att samarbetet ska utökas med andra länder i Europa som har en likartad situation som Sverige.

– Det här är en jätteviktig fråga. Det handlar om att lyfta och förstå vikten av hantverket. Det behövs fler murare med rätt kompetens. Statusen på muryrket måste höjas. Det behövs såväl baskunskap som spetskompetens. Det säger Per Anders Johansson, kulturarvsspecialist och arkitekt vid Statens Fastighetsverk.

– Som beställare kan vi ställa krav på att hantverkarna har mästarbrev, det är en verifikation på deras kompetens, både teoretisk och praktisk. Bara för att man anlitat en murarmästare, behöver det inte bli dyrare. Tvärtom! Arbetet kan bli bättre utfört på ett mer effektivt sätt! Det är positivt att det är individen och inte företaget som får sitt mästarbrev.

Att flera aktörer samarbetar, menar Per Anders Johansson, är utmärkt.

– Även om alla har sina särintressen är målet detsamma: Ett slutresultat med rätt kvalitet! Entreprenören och muraren har kunskap i metoder och material. Vi som beställare kan själva processen. Det är här vi måste mötas!

Ett slott, ett museum eller en kyrka måste

anpassas till nutidens krav med toaletter, säkerhet, brandlarm, sprinkler etc. Energiefektivitet, tillgänglighet, kund- och samhällsnytta är viktiga parametrar för att anpassa dåtidens byggnader och miljöer till nutid. Det är ett spännande jobb när de äldre, beprövade teknikerna ska harmonisera med alla nya krav. Här har vi som beställare krav på oss att lägga upp logistiken på arbetet på ett klokt sätt, så att det inte blir för många (och fördyrande) produktionsstopp. God logistik är det som nyproduktion tjänar pengar på. Där måste vi bli bättre. Förbättrad lönsamhet gynnar beställare, entreprenör och individen, konstaterar Per Anders Johansson och tillägger att äldre byggnader inte bara är kulturhistoriskt intressanta objekt. Behovet av ombyggnad och renovering är enormt också när det gäller exempelvis bostadsrättsföreningar och inte minst bostäderna inom miljonprogrammet.

–Vi riskerar att tappa den unika kompetens som krävs för ombyggnader och renoveringar av äldre byggnader om vi inte gör något åt rekryteringen av murare, säger Lars Sandström, vd på SPEF.

Murmestare Embetet i Stockholm

Renovering av Jakobs kyrka.

Murmestare Embetet i Stockholm emanerar från de skrän som utvecklades under tidig medeltid. Skråna härstammar ur gillena och spelade på många håll en politisk roll. Genom dessa sammanslutningar skaffade sig städerna möjlighet att bjuda feodalherarna motstånd och värna om sin frihet. Murmestare Embetet i Stockholm räknar sina verksamhetsår med 1487 som utgångsår.

Här några röster från tre av Murarmestare Embetets medlemmar:

Reinhold Gustafsson, Reinhold

Till rungande applåder, hurrarop och ljudliga visslingar fick de tre gesällerna och fem mästarerna ta emot sina bevis för stor yrkesskicklighet ur legendaren Reinhold Gustafssons hand vid Nordbygg den 21 mars 2012.

– Det är otroligt viktigt med yrkesmän. Ni är praktexempel på hur vi tar vara på hantverksskickligheten i landet, sade Reinhold Gustafsson, 91 år, och den näst äldste av ledamöterna och förre ålderman (styrelseordförande) i Murmestare Embetet i Stockholm.

Samtidigt delade även Reinhold Gustafsson ut stipendier för framstående arbete. Dessa gick till murarmästaren Tomas Lööw och gesällen Jonathan Heikenberg.

Sven-Harry Karlsson, Folkhem

– Det är viktigt med yrkeskunniga hantverkare. I vårt samhälle har vi varit dåliga på att betala för kvalitet. Allt ska gå så snabbt numera och det är kvaliteten som får ta stryk! Den förra regeringen tyckte att alla skulle bli gymnasister. Varför ska alla bli det? Även de som inte passa för det!? Om jag själv skulle ha fortsatt att studera skulle jag ha fått C i både engelska, tyska och franska. I mitt företag, Folkhem, handplockas lärlingarna som får gå bredvid en kunnig yrkesman på bygget och lära sig allt från grunden! Idag verkar det som om det finns bättre möjligheter för elever som vill lära sig ett praktiskt hantverk.

Sven-Harry Karlsson är idag 80 år. Han fick sitt gesällbrev som murare 1954 och grundade Folkhem 1968. Han är också känd som stor konstsamlare och grundare av konstmuseet Sven-Harrys, 2011.

Lennart Ericsson, Lennart Ericsson Fastigheter

– En av de killar som fick gesällbrev i år, arbetar idag på ett projekt som mitt företag, Lennart Ericsson Fastigheter, håller på med just nu. Det är 29 hyresrätter som vi uppför för egen förvaltning på Ringvägen i Stockholm. Det är en byggnad av hög arkitektonisk klass helt i tegel.

Jag kan ibland tycka att murare och tunnputsare borde delas upp i två yrkeskategorier. Att göra ett snyggt murarbete kräver specialkunskande på hög nivå.

Sveriges Murnings- och Putsentreprenörförening, SPEF, är den rikstäckande branschorganisationen för murat och putsat byggande i Sverige.

Föreningen grundades 1966 och har närmare femtio medlemsföretag över hela landet.

Gemensamt för medlemsföretagen är, att man till väsentlig del av sin verksamhet utför puts- och murningsarbeten.

Medlemmarna i SPEF är certifierade fasadentreprenörer vilket garanterar hög kompetens och kvalitet på genomfört arbete.

Läs mer:

www.spef.org

Sveriges Murnings- och Putsentreprenörsförening

www.sfv.se

Statens Fastighetsverk. Eller googla på kkbm så kommer du direkt till rätt sida hos SFV

www.hantverksrad.se

Sveriges Hantverksråd i Leksand som utfärdar gesäll- och mästarbrev

www.murmestare.se

Murmestare Embetet i Stockholm

SPEF
MURNING- & PUTS-
ENTREPRENÖRERNA

www.spef.org

SPEF Besöksadress: Storgatan 19, Stockholm
Post-/faktureringsadress: Box 5054, 102 42 Stockholm
Telefon: 08-698 58 00
Fax: 08-698 59 00
E-post: info@spef.org